

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
PÁTÁ SEKCE
VĚC MOUREK proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 17999/03)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

3. dubna 2008

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Mourek proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení:

Peer Lorenzen, *předseda*,

Snejana Botoucharova,

Karel Jungwiert,

Rait Maruste,

Renate Jaeger,

Mark Villiger,

Isabelle Berro-Lefèvre, *soudci*,

a Claudia Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 11. března 2008,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat výše uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 17999/03) směřující proti České republice, kterou dne 29. května 2003 podal Soudu občan České republiky pan Miroslav Mourek („stěžovatel“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec, pan V. A. Schorm.

3. Stěžovatel namítal zejména délku řízení a porušení svého práva na přístup k soudu.

4. Dne 29. března 2006 Soud rozhodl informovat o stížnosti vládu a na základě ustanovení článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Stěžovatel se narodil v roce 1951, bydliště má Kněževsi.

6. Rozhodnutím příslušného orgánu sociálního zabezpečení byl stěžovateli dne 16. dubna 1998 odňat plný invalidní důchod.

7. Dne 12. května 1998 podal stěžovatel Krajskému soudu v Praze návrh na přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí.

8. Rozsudkem ze dne 14. února 2001 krajský soud napadené rozhodnutí potvrdil, přičemž vycházel zejména ze znaleckého posudku předloženého dne 11. prosince 2000.

9. K odvolání stěžovatele Vrchní soud v Praze rozsudek dne 28. listopadu 2001 potvrdil. V poučení obsaženém v tomto rozsudku bylo uvedeno, že přípustnost dovolání v dané věci závisí na názoru Nejvyššího soudu o otázce, zda má napadené rozhodnutí po právní stránce zásadní význam.

10. Dne 25. dubna 2002 prohlásil Nejvyšší soud dovolání podané stěžovatelem za nepřipustné s odůvodněním, že krajskému soudu nebyla předložena k rozhodnutí žádná otázka, která by byla po právní stránce zásadního významu.

11. Dne 23. července 2002 podal stěžovatel ústavní stížnost namířenou proti rozhodnutím Nejvyššího soudu, vrchního soudu a krajského soudu. Poukazoval zejména na porušení svých práv na soudní přezkum správních rozhodnutí a na spravedlivý proces.

12. Ústavní soud dne 30. ledna 2003 stěžovatelovu ústavní stížnost odmítl. Část stížnosti týkající se rozhodnutí Nejvyššího soudu byla prohlášena za zjevně neopodstatněnou a námitky týkající se rozhodnutí soudů nižších stupňů byly odmítnuty pro opožděnost. Ústavní soud uvedl, že za rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon poskytoval k ochraně práva, je třeba považovat rozsudek ze dne 28. listopadu 2001. Lhůta pro podání ústavní stížnosti tedy začala běžet od tohoto data, nikoli od data doručení rozhodnutí Nejvyššího soudu.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO A PRAXE

13. Příslušná vnitrostátní zákonná ustanovení a judikatura jsou pospány v rozsudcích *Zvolský a Zvolská proti České republice* ze dne 12. listopadu 2002 (č. 46129/99, § 18-36, ESLP 2002-IX), *Vodárenská akciová společnost, a. s. proti České republice* ze dne 24. února 2004 (č. 73577/01, § 21) a v rozhodnutí *Vokurka proti České republice* (č. 40552/02, § 11-24, 16. října 2007).

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA PRÁVA NA PŘÍSTUP K SOUDU

14. Stěžovatel tvrdí, že mu Ústavní soud odepřel ochranu jeho právům, protože se nezabýval meritorní stránkou jeho ústavní stížnosti. Tuto námitku je třeba zkoumat na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

A. K přijatelnosti

15. Soud je toho názoru, že tato námitka není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti stížnosti, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

16. Vláda ponechává posouzení odůvodněnosti stížnosti na úvaze Soudu.

17. Soud poznamenává, že stěžovatel se nachází v podobné situaci jako stěžovatelé ve věci *Zvolský a Zvolská proti České republice* (viz výše), kde Soud dopěl k závěru, že k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy došlo. Ve shora jmenované věci Soud uvedl, že podle § 239 odst. 2 občanského soudního řádu závisí přípustnost dovolání na názoru Nejvyššího soudu o otázce, zda má napadené rozhodnutí „po právní stránce zásadní význam“. Za daných okolností nemohli stěžovatelé ani jejich právní zástupce odhadnout šance na vyslovení přípustnosti jejich dovolání Nejvyšším soudem. Stěžovatelé proto považovali dovolání za poslední prostředek ve smyslu § 72 odst. 2 zákona o Ústavním soudu a v dobré víře se

domnívali, že šedesátidenní lhůta pro podání ústavní stížnosti počíná běžet od doručení rozhodnutí dovolacího soudu (*tamtéž*, § 49).

Soud rovněž poznamenal, že § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu nerozlišuje mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky, a že tedy navrhovatelé jsou povinni vyčerpat oba druhy prostředků s výjimkou obnovy řízení, která je výslovně vyloučena. Pokud tedy stěžovatelé byli povinni podat dovolání, aby jejich ústavní stížnost nebyla prohlášena za nepřijatelnou, Soud se domnívá, že lhůta pro podání ústavní stížnosti měla začít běžet až od rozhodnutí Nejvyššího soudu anebo měla být alespoň pozastavena od okamžiku podání dovolání (*tamtéž*, § 52).

Soud dospěl k závěru, že jak nemožnost předvídat přípustnost dovolání, tak požadavek na vyčerpání „všech procesních prostředků“ obsažený v zákonu o Ústavním soudu znamenají porušení samotné podstaty práva na právní prostředek nápravy, jelikož na stěžovatele kladou nepřiměřené břemeno narušující spravedlivou rovnováhu mezi legitimní snahou zajistit dodržování formálních podmínek pro podání ústavní stížnosti a právem na přístup k Ústavnímu soudu (*tamtéž*, § 54).

18. V daném případě Soud neshledává žádný důvod, pro nějž by se měl odchýlovat od výše uvedených závěrů, které se dle jeho názoru na posuzovaný případ plně vztahují.

19. Soud též podotýká, že po vydání výše uvedených rozsudků *Běleš a ostatní proti České republice* a *Zvolský a Zvolská proti České republice* český Ústavní soud ve svém sdělení publikovaném dne 3. února 2003 ve Sbírce zákonů oznámil změnu své praxe, pokud jde o podmínky přijatelnosti ústavních stížností. Tato změna nicméně nemohla mít na situaci stěžovatele v projednávané věci žádný dopad.

20. V důsledku toho se Soud domnívá, že Ústavní soud zvláště přísným výkladem procesního pravidla připravil stěžovatele o právo na přístup k soudu.

V tomto ohledu tedy k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 Z HLEDISKA DÉLKY ŘÍZENÍ

21. Stěžovatel dále namítá, že předmětné řízení neproběhlo v souladu s požadavkem „přiměřené lhůty“ zakotveným v článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

K přijatelnosti

22. Vláda vznáší námitku nevyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy s tím, že podle zákona č. 82/1998 Sb. ve znění zákona č. 160/2006 Sb. měl stěžovatel možnost domáhat se před vnitrostátními orgány přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou řízení.

23. Stěžovatel uvědomil Soud o tom, že nemá v úmyslu tohoto prostředku využít.

24. Je třeba uvést, že v rozhodnutí *Vokurka proti České republice* (viz výše) Soud shledal, že prostředek zavedený do českého právního řádu novelou č. 160/2006 Sb. zákona č. 82/1998 Sb. je účinným a dostupným prostředkem nápravy pro případ překročení „přiměřené lhůty“ v každém soudním řízení, na které se vztahuje článek 6 odst. 1 Úmluvy.

25. Vzhledem k tomu, že v daném případě stěžovatel nevyužil kompenzačního prostředku podle zákona č. 82/1998 Sb. v novelizovaném znění, nesplnil podmínku vyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy.

26. Z toho vyplývá, že tuto část stížnosti je třeba v souladu s článkem 35 odst. 1 a 4 Úmluvy zamítnout pro nevyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy.

III. K OSTATNÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM

27. Stěžovatel konečně namítá, že soudy nerespektovaly zásadu rovnosti stran, neboť žalovaný, tj. orgán sociálního zabezpečení, je orgánem veřejné moci, proti němuž je řadový občan bezmocný. Dále tvrdí, že byl diskriminován z důvodu své politické a občanské činnosti.

28. Soud poznamenává, že vnitrostátní soudy v daném řízení rozhodovaly na základě důkazů, které jim byly předloženy a které byly před nimi projednány. Ze spisu nijak nevyplývá, že by stěžovatel, který byl po celou dobu řízení právně zastoupen, neměl možnost uplatnit argumenty na podporu svého tvrzení, ani že by byl diskriminován v rozporu s článkem 14 Úmluvy.

29. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná a je třeba ji v souladu s článkem 35 § 3 a 4 Úmluvy zamítnout.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

30. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

31. Stěžovatel požaduje částku 6 800 € z titulu náhrady morální újmy, která mu údajně vznikla zejména v důsledku délky řízení.

32. Vláda ponechává tuto otázku na uvážení Soudu, přičemž má za to, že případné konstatování porušení by v daném případě představovalo dostatečné spravedlivé zadostiučinění.

33. Soud poznamenává, že základem pro poskytnutí spravedlivého zadostiučinění je v projednávané věci skutečnost, že stěžovatel nemohl využít svého práva na přístup k soudu, které je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Soud se domnívá, že konstatování porušení postačuje k odčinění případné morální újmy stěžovatele (viz, *mutatis mutandis*, *Vodárenská akciová společnost, a. s. proti České republice*, viz výše, § 40; *Šroub proti České republice*, č. 5424/03, § 29, 17. ledna 2006).

B. Náklady řízení

34. Stěžovatel nepožaduje náhradu nákladů řízení. Soud má tedy za to, že není nutno o této otázce rozhodovat.

C. Úroky z prodlení

35. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou v části týkající se práva na přístup k soudu a ve zbývajících částech za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že samotné konstatování porušení Úmluvy představuje dostatečné spravedlivé zadostiučinění za morální újmu, která byla stěžovateli způsobena;
4. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 3. dubna 2008 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Peer Lorenzen
předseda